

ŻYCIE NAUKOWE

Udział Międzynarodowego Komitetu Historii II Wojny Światowej w XX Międzynarodowym Kongresie Nauk Historycznych Sydney, lipiec 2005

W dniach 3–9 lipca 2005 r. odbywał się w Sydney XX Międzynarodowy Kongres Nauk Historycznych. Część Kongresu zwyczajowo poświęcona była spotkaniom organizacji afiliowanych przy Międzynarodowym Komitecie Nauk Historycznych. Jedną z tych organizacji jest Międzynarodowy Komitet Historii II Wojny Światowej (ICHSWW). Przygotował on na Kongres konferencję: „Racism and the Barbarization of Warfare in the Twentieth Century”. W trakcie Kongresu odbyło się również posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego ICHSWW.

Na konferencję przygotowanych zostało 13 referatów. Zgrupowane one zostały w 4 sekcjach tematycznych *Pacific Theatres*, *Colonial Wars*, *Comparative Perspectives* i *Nazi Extermination Policies*. W sekcji pierwszej znalazły się prezentacje: Joan Beaumont (Australia), *The Most Hated Enemy: Attitudes of Australians in Captivity towards the Japanese, 1941–1945*, Hu Dekuna (Chiny), *Study on Japanese Chemical War in China during the Second World War and Abandoned Chemical Weapons after War*, Nobuko Margaret Kosugi (Japonia), *‘Racial’ Factors in Issues Affecting the Treatment of Allied War Prisoners by the Japanese Army during the Second World War*, Noriyo Hayakawy (Japonia), *The Comfort Women System for Japanese Soldiers and Racism during the Asia–Pacific War. Is a Restorative Justice Possible?* W sekcji drugiej umieszczono referaty: Nicoli Labanci (Włochy), *Construire en Afrique l’homme nouveau de Mussolini? Mémoires fascistes de la guerre d’Éthiopie (1936–1945 et 1945–2005)* [autorka nie mogła przybyć do Sydney, ale streszczenie jej referatu — podobnie jak i pozostałe streszczenia — odnaleźć można na stronie internetowej ICHSWW: www.ihtp.cnrs.fr/cih2gm./cih2gm.html), Dicka Van Galena Lasta (Holandia), *‘Black Horror on the Rhine’: German Propaganda on French Colonial Troops during the Rhineland Occupation*, Jürgena Zimmera, *Colonial Warfare in Eastern Europe. World War II in Postcolonial Perspective*. W sekcji *Comparative Perspectives* referaty wygłosili: Claudia Kuretsidis–Haider i Winfried R. Garscha (Austria), *Post World War I and II Discourses on the Criminal Nature of Crimes against Humanity on Racist Motives Ordered or Tolerated by the State*, Ferenc Pollman, Péter Sipos, *The Barbarization of War during the First and Second World Wars in South Eastern Europe*, Božo Repe (Słowenia), *Racial Legislation, Propaganda and Measures in the German, Italian and Hungarian Occupational Zones in Slovenia during WW II*. Na sekcję *Nazi Extermination Policies* złożyły się referaty: Boba Moore’a (Wielka Brytania) *The Bureaucratic Mind and the Final Solution in Western Europe*, Gerharda Hirschfelda (Niemcy),

The Wehrmacht and the War of Annihilation against the Slavs, Rudigera Overmansa (Niemcy), *German Treatment of Jewish POWs in World War II*.

Przebieg obrad i kierunki podjętej dyskusji potwierdziły trafność wyboru tematu konferencji. Skupienie się na stosunkowo wąskiej, precyzyjnie określonej problematyce pozwoliło na bardziej pogłębioną refleksję. Równie ważne było wyjście poza, dominujący dotychczas, europejski punkt widzenia. Objęcie badaniami obszaru Pacyfiku (a także, w mniejszym stopniu, Afryki) było szczególnie istotne w kontekście poruszanej problematyki rasizmu. Interesujące i inspirujące było przedstawienie kontaktów przedstawicieli różnych ras zarówno w warunkach walki, jak i niewoli.

Jak już wspomniano, poza konferencją odbyło się w czasie Kongresu posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego ICHSWW. Zgodnie ze statutem Międzynarodowego Komitetu Historii II Wojny Światowej posiedzenia takie odbywają się raz na pięć lat, właśnie przy okazji Międzynarodowych Kongresów Nauk Historycznych. W trakcie posiedzenia przedstawione zostały (i zaakceptowane przez zgromadzonych) sprawozdania z działalności w minionej kadencji przewodniczącego, sekretarza generalnego i skarbnika. Przedstawiciele poszczególnych komitetów narodowych mieli okazję do zaprezentowania informacji na temat działalności swoich komitetów. Jak wynika ze złożonych sprawozdań i towarzyszącej im dyskusji Międzynarodowemu Komitetowi Historii II Wojny Światowej udało się zrealizować wiele ze stawianych w czasie poprzedniego Zgromadzenia Ogólnego (Oslo 2000) wniosków, zarówno merytorycznych, jak i organizacyjnych, m.in. otwarto stronę internetową ICHSWW (adres j.w.). Zastąpiła ona dotychczasowy biuletyn ICHSWW, czyli *Blue Book*, w którym publikowane były nie tylko informacje na temat działalności Międzynarodowego Komitetu i komitetów narodowych, ale również teksty referatów przygotowywanych na konferencje, organizowane przez ICHSWW przy okazji kolejnych Kongresów.

Nie oznacza to, że Komitet zaprzestał publikowania wyników swych prac. Jeszcze w trakcie spotkania w Oslo postanowiono, że dla ożywienia działalności ICHSWW organizowane będą — w czasie między Kongresami — konferencje, których rezultaty prezentowane będą w publikacjach wydawanych przez znaczące wydawnictwa. Pierwszym efektem tej decyzji była konferencja naukowa *The Homecoming of Prisoners of War after World War II* (Hamburg, czerwiec 2002). Materiały z konferencji opublikowane zostały przez wydawnictwo Berg (*Prisoners of War, Prisoners of Peace. Captivity, Homecoming and Memory in World War II*, eds.: Bob Moore, Barbara Hatley–Broad, Oxford, New York 2005). Zarówno ta konferencja, jak i konferencja w Sydney wskazują na to, że udało się poczynić spore postępy w realizacji jeszcze jednego celu postawionego w Oslo, a mianowicie przełamano dotychczasowy europocentryczny charakter badań ICHSWW i poszerzono ich zakres o obszar Pacyfiku.

Zgromadzenie Ogólne dokonało wyboru nowych władz Międzynarodowego Komitetu Historii II Wojny Światowej. Nowy skład Biura przedstawia się następująco: Gerhard Hirschfeld (Niemcy) — przewodniczący, Pieter Lagrou (Francja) — sekretarz generalny, Magdalena Hułas (Polska) — skarbnik, Joan Beaumont (Australia) i Bob Moore (Wielka Brytania) — wiceprzewodniczący, Božo Repe (Słowenia) — członek.

Magdalena Hułas
Warszawa